

Hikâye:

BUZDAN HEYKEL

ENVER MEMMEDHANLI

Kırk birinci yılın kışı. Soğuk bir gece. Sanki etrafta canlı cansız ne varsa donup buz bağlamıştı. Hava zehirli yılan gibi ısırıyor, damarlardaki kan donuyor.

Böyle bir gecede Ukrayna'nın uçsuz bucaksız karlı bozkırlarında bir gölge hareket ediyor. O, genç bir kadındır. Yavrusunu bağrına basmış, bitkin bir hâlde, soluk soluğa, -nereye gidecekse- acele ediyordu. O, faşistlerin eline geçmiş köyden kaçıyor, namusunu ve yavrusunu kurtarmak için doğuya yöneliyor.

İlerde bir çay vardır. Cephe hattı, o çayın kenarından geçmekte. Oradan top sesleri geliyor. Genç annenin acelesi var. Kendi safındakilere, yoldaşlarına kavuşma isteğindedir. O, yavrusunu çayın karşı tarafındaki büyük ve bağımsız toprağa geçirmelidir. Kendisi ölse de bu soğuk gecede mahvolursa da sevgisinin bu ilk yadigârını kurtarmalıdır.

Anne, durmadan gidiyor... O, hep gidiyor fakat karlı bozkırlar bitmiyor. O yoruluyor, soğuk kılıç gibi kesiyor.

Annenin aklına, yavrusunun donmaya başladığı geliyor. Etrafına bakıyor; gözleri, saklanmak için bucağın, sığınak arıyor.

İşte, karşıda iki siyah gölge. Onlar, bir çift kayın ağacıdır. Anne, ağaçlara doğru yürüyor. Bir an olsun dinlenmek için ağaçlara dayanıp duruyor. Artık onda güç kalmamıştır. Soğuk, buzlu bir alev dili ile onun yüzünü yalıyor. Annenin kalbi korkunç bir şarkı söylüyor. Bebek donacaktır, bu soğuğa dayanamayacaktır. Fakat anne hemen "yok, yok!" diyerek bu fikre karşı çıkar. O, düşman elinden kaçırdığı yavrusunu soğuğa teslim etmeyecektir. Bütün dünya dónsa da, bütün hayat buz bağlasa da o, kalbini meş'ale yaparak yavrusunu ısıtacaktır.

Anne, yün kazağını üzerinden çabucak çıkarır. Bebeğini sarar... Dakikalar geçer, anne yıllar geçti sanır... Şimdi soğuk kıvgın bir demir gibi onu dağlıyor. Korkularla sarsılıyor, soğuk iliklerine işliyor.

Bu titreyen, bu donan sanki kendi yavrusudur... Anneye böyle geliyor! Bu kez başından eski örtüsünü çıkarıp yine yavrusuna sarıyor. Şimdi, annenin yarı çıplak vücudu, soğuk karşısında savunmasız kalmıştı. O, donacağını hissediyor. Yerinden kıvıldamaya takatı kalmamıştı... Bu düşüncelerle üzerinde ne yarsa koparıyor, yine yavrusuna sarıyor: Fark etmez, o donacaktır. Fakat bebek sağ kalmalıdır. Anne yavrusunu kurtarmalıdır. Şimdi o, son gücüyle ve -aynı zamanda- sonsuz bir anne şefkatiyle bebeğini göğsüne basıyor ve fısıldıyor:

- Artık sana saracak bir şeyim kalmadı yavrum. Şimdi umudum kalbidir. Son nefesime kadar, onun da sıcaklığı senindir...

Anne susuyor, kulakları dibinde bakır rengi teller çınlıyor... Teller geriliyor, teller kırılıyor, annenin göz kapakları kapanıyor, nefesi bir cam gibi tuz-buz oluyor, ayakları altına dökülüyor... O, hareketsiz bir hâlde, kayın ağacına yapışıp kalıyor.

Şimdi onun yarı çıplak vücuduna amansız kış gecesi başka bir elbise biçiyor, başka bir örtü giydiriyor. Soğuğun buzdan parmakları, ona yıldızlı nakışlardan zarif bir elbise dokuyor...

* * *

Parlatılmış kılıç ucu gibi keskin bir sabah olmaktadır. İki kayın ağacı önünde, üç beyaz önlüklü adam duruyordu. Onlar, keşifçi üç (kızıl) askerdir. Başlarını açarak sessizce bekliyorlardı. Onlar, bütün hayatları boyunca unutamayacakları bir manzara karşısındaydılar. Bu, donmuş bir kadının buzdan yapılmış heykelidir. Onlar, mukaddes bir mabet önünde durmuş gibi, yerlerinden kıvıldamadılar...

Nihayet biri, ağır adımlarla, kayın ağaçlarına, kadının buz heykeline doğru gidiyor. Nasıl bir umut ve içgüdü ile annenin kolları arasında, göğsüne sıkılmış, üstü buz bağlamış bohçayı yokluyor! O, heyecandan titreyen parmakları ile kırı silkeliyor, kırıldığı buz tabakası altında bir şey görüyor: Açıyor, o an, ta içten, bir çift çocuk gözü, askerin gözlerine dikiliyor!.. Genç savaşçı irkilerek geri çekiliyor ve heyecandan kırılan bir sesle:

- Bebek donmamış, bebek sağ arkadaşlar!... diye haykırıyor.

Sabahın ışığında bebeğin gözleri kamaşır ve gülümser. O zaman, gözleri ateşler-alevler görmüş bu üç büyük savaşçı, sevinçten göz yaşlarını tutamıyor... Başlarını kaldırıp yine annenin muhteşem heykeline bakıyorlar... Dudakları, bir dua gibi, intikam andını fısıldıyor.

Artık zaman gelmiştir; geri dönüyorlar. Kolları üstündeki bu bebeği, zor görevin şaheseri gibi götürüyorlar. Anne fedakârlığının benzersiz ihtişamını yansıtan buz heykel ise, onların kalbinde, buzdan değil; intikama, kısasa çağırın tunçtan yapılmış ebedî bir abidedir...

AKT. MUHAMMET APAYDIN

Azerbaycan Sovyet Çocuk
Edebiyatı Antolojisi

(Bakú, 1976, s.186)